

Arkivsak-dok. 201801786-63
Saksbehandler Ole Harris Hanssen

Saksgang
Hovedutvalg for næring

Møtedato
19.09.2018

Utvalgssaksnr

Regionale næringsfond - prinsipper for fordeling 2019

Fylkesrådmannens innstilling:

1. Hovedutvalg for næring vil fortsatt prioritere å tildele midler til regionale næringsfond.
2. Midlene fordeles til regionrådene i Trøndelag, som får forvaltnings- og rapporteringsansvar. Regionrådene gis mulighet til å fordele midlene videre til interkommunale næringsfond innenfor sin region, dersom dette vurderes som mest hensiktsmessig for å fremme regionens evne til mer innovasjon og verdiskaping. En evt. viderefordeling av midlene endrer ikke på regionrådets rapporteringsansvar for sin region til Trøndelag fylkeskommune.
3. For 2019 fordeles midlene til følgende regionråd:
 - Trøndelag Sør
 - Orkdalsregionen
 - Trondheimsregionen
 - Fosen regionråd
 - Værnesregionen
 - Inn-Trøndelagsregionen
 - Namdal regionråd

Fordelingen er basert på gjeldende regionstruktur og det tas forbehold om en ny vurdering dersom det blir evt. endringer.
4. Fordeling av beløp til det enkelte regionråd vedtas av Hovedutvalg for næring i forbindelse med budsjettbehandlingen for regionale utviklingsmidler 2019
5. Det tas forbehold om evt. reduksjoner i den årlige tildelingen av regionale utviklingsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til fylkeskommunen.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Fordeling av midler til næringsfond 2018 i Trøndelag

Andre refererte dokumenter i saken:

- Sak 8/18 i Hovedutvalg for næring; Budsjett for regionale utviklingsmidler 2018

- Sak 27/18 i Hovedutvalg for næring; Fordeling av regionale næringsfond 2018

- [Rapport 5-2017 Småkommuners nytte av regionalt samarbeid om næringsutvikling og næringsrettet samfunnsutvikling](#)

Sammendrag

Fylkesrådmannen ser det som viktig å gi kommunene og regionrådene forutsigbarhet for kommende tildeling av næringsfond. Hovedutvalget anmodes derfor om å fastsette prinsippene for tildeling 2019. Tidligere har det blitt bevilget næringsfondsmidler til både enkeltkommuner, interkommunale samarbeid og til regionråd. I saken argumenteres det for, og foreslås, at regionrådene får forvaltningsansvaret for midlene til regionale næringsfond.

Bakgrunn:

Hovedutvalg for næring vedtok i sak 8/18 å bevilge kr 9,4 mill. til regionale fond for 2018. Til grunn for bevilgningen lå et anslag på kr 200.000,- pr. kommune i fylket (47). Fylkeskommunen sendte 27.2. 2018 brev til kommunene med en orientering om hovedutvalgets vedtak og anmodet om tilbakemelding fra kommunene på hvordan de ønsket at fondsmidlene skulle fordeles. Ikke alle kommunene besvarte henvendelsen, men av de som ga svar var det et stort sprik i tilbakemeldingene, også innen samme region. Enkelte regionsamarbeid ble vurdert til ikke å være «modne nok» til å ta over fondsforvaltningen og flere var tydelige på at de ønsket en fordeling på mindre interkommunale fond som tidligere. På den annen side så var det mange kommuner som ønsket å videreføre gjeldende ordning der regionrådet fra forvaltet det regionale næringsfondet.

Fylkesrådmannen vurderte at det ikke ville være hensiktsmessig å presse en rekke kommuner inn i en ny modell på så kort varsel. I tillegg var store deler av første halvår allerede gått før det forelå en fullstendig oversikt over hvordan fordelingen skulle foretas. Denne vurderingen oppfattes også å være i tråd med de signaler som ble gitt av hovedutvalget i møtet 11.04.2018.

Tildeling for 2018 ble effektivert før sommerferien og resultatet ble i stor grad den samme geografiske fordeling som hhv. Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommune benyttet tidligere. Intensjonen er imidlertid fortsatt at fylkeskommunen for framtiden skal tildele næringsfond på region-nivå. Regionrådene vil da være naturlig som tilskuddsmottakere og forvaltere og mange av kommunene inngår i slike ordninger fra tidligere. For at de kommunene som i dag forvalter egne eller interkommunale næringsfond skal få rimelig tid til å tilpasse seg et nytt system, foreslås det at dette gjennomføres først fra neste års tildeling (2019). Flere regionråd, som ikke har hatt forvaltningsansvar for fondsmidler tidligere, har for øvrig gitt uttrykk for at de er klare for oppgaven såfremt de får beskjed om dette i løpet av høsten. Det vil da være tid til å forberede og tilrettelegge for å ta på seg forvaltningsansvaret for midlene.

Fylkesrådmannen ser det som viktig å gi kommunene og regionrådene forutsigbarhet for kommende tildeling av næringsfond. Hovedutvalget anmodes derfor om å fastsette prinsippene for tildeling 2019 slik at dette kan meddeles målgruppen så snart som mulig.

Faktiske opplysninger:

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra kommuner og regionråd samt etter interne drøftinger, har fylkesrådmannen foretatt fordeling for 2018 slik det fremgår av [vedlegg 1](#). Fordelingen har resultert i at det er gitt bevilgninger til 4 regionråd, 7 interkommunale samarbeid og 1 enkeltkommune.

I tildelingsbrevene som er utsendt er det informert om at fylkeskommunen for framtiden vil tildele næringsfond på region-nivå og at regionrådene da vil være naturlig som tilskuddsmottakere og forvaltere. Mange av kommunene inngår i slike ordninger fra tidligere. For at de kommunene som i dag forvalter egne eller interkommunale næringsfond skal få rimelig tid til å tilpasse seg et nytt system, fant fylkesrådmannen det riktig å informere om dette samtidig med tildelingen for 2018.

Intensjonen om å tildele fondsmidlene på regionnivå ble omtalt og vedtatt i budsjettsaken for 2018 (HU 8/18) samt i egen sak i påfølgende møte (HU 27/18). Budskapet er derfor ikke nytt for kommunene. Da det viste seg vanskelig å gjennomføre ordningen fullt ut for 2018, er det viktig at prinsippene for framtidig fordeling fastsettes i forkant av budsjettbehandlingen for 2019. På denne bakgrunn fremmer fylkesrådmannen sine vurderinger og anmoder om hovedutvalgets tilslutning til de konklusjoner/forslag som fremmes nedenfor.

Drøftinger:

Distriktssenteret har vært oppdragsgiver for en rapport der det undersøkes hvilken nytte småkommuner har av å samarbeide regionalt om næringsutvikling og næringsrettet samfunnsutvikling. Undersøkelsen bygger på telefonintervju med ordførere, rådmenn og næringsansvarlige i åtte kommuner i fem ulike regioner i Norge. Tre av kommunene kommer fra Trøndelag og region Namdal; Namdalseid, Fosnes og Flatanger. Felles for alle kommunene er at de har deltatt i både Byregionprogrammet og Småkommuneprogrammet.

Det fremgår av rapporten at regionalt samarbeid på mange måter er et tveegget sverd for småkommunene. Det kan opplagt være en måte å utvide egen utviklingskapasitet på og gi grunnlag for å få igangsatt større utviklingstiltak. Kommunene vil få tilgang til en større bredde av kompetanse enn de ville hatt hver for seg, de vil være mer robuste overfor sykdom og permisjoner og selve næringsutviklingsmiljøet blir mer attraktivt å jobbe i. Det oppleves også at de får større gjennomslagskraft overfor f.eks. fylkeskommunen og Innovasjon Norge når de står samlet. Samtidig binder det også opp kapasitet i kommunene med å delta i nettverk, samarbeidsarenaer og i samarbeidsprosjekter. Rapporten er for øvrig tydelig på at samarbeid om næringsutvikling er lettere å få til innenfor *funksjonelle arbeidsmarkedsregioner*. Mer om funnene i rapporten kan leses her; [Rapport 5-2017 Småkommuners nytte av regionalt samarbeid om næringsutvikling og næringsrettet samfunnsutvikling](#)

By- og regionforskningsinstituttet (NIBR) har utført flere analyser av regional verdiskaping, innovasjon og næringsutvikling i byer og distrikter og evaluert deler av distrikts-, regional- og innovasjonspolitikken i Norge. I tillegg har de analysert innovasjonsmiljøer og -politikk på Østlandet og laget en evaluering av det nasjonale utviklingsprogrammet for byregioner. Disse rapportene støtter opp om funnene nevnt foran, og i tillegg konkluderer NIBR bl.a.

med at «kommunene er for små, og at fylkene er for store og/eller lite funksjonelt avgrenset til å kunne fungere godt som geografiske enheter for stedsbasert skreddersydd nærings- og innovasjonspolitik, strategier og tiltak».

Fylkesrådmannen mener det er viktig med et regionalt perspektiv ut over kommunegrenser i næringsutviklingsarbeidet for å legge til rette for mer innovasjon og verdiskaping. Dette bidrar til økt samarbeid og til mer helhetlig regional næringsutvikling. Når det gjelder forvaltning av næringsfondene vurderes regionalt samarbeid å gi en bedre ressursutnyttelse, mer helhetlig perspektiv og det styrker kompetanse og kapasitet. Dette underbygges også av funnene i rapportene nevnt foran.

Regionale næringsfond vil være et viktig verktøy for å bidra til gjennomføring av regionale næringstiltak og større utviklingsprosjekt, men regionene kan også øremerke deler av fondet til å behandle søknader fra lokale nyetablerere eller eksisterende bedrifter. Dette kan være hensiktsmessig for å avlaste Innovasjon Norge i behandlingen av mindre/lokale prosjekter. Regionene kan evt. fastsette dette gjennom vedtektene for det enkelte fond, som for øvrig må utarbeides i tråd med KMDs retningslinjer og de føringer fylkeskommunen gir for bruken av midlene. Det vil også være en forutsetning at regionene ivaretar nødvendig samhandling med næringsliv, øvrig virkemiddelapparat og regionale innovasjonsmiljø som næringshager og inkubatorer.

Kommunene som tidligere var en del av Nord-Trøndelag fylke forventes å få årlig utbytte etter at de overtok eierskapet i NTE fra 01.01.2018. Den enkelte kommune bestemmer selv bruken av midlene, men signaler så langt tyder på at dette er midler som hovedsakelig vil øremerkes til næringsformål. I tillegg har enkelte kommuner i Trøndelag egne «kraftfond» som benyttes til næringsformål. En rekke kommuner vil derfor fortsatt ha egne lokale midler i tillegg til de midlene som stilles til rådighet gjennom regionale næringsfond.

Fylkesrådmannen vil foreslå at regionrådene får forvaltningsansvaret for midlene til regionale næringsfond. Videre foreslås det at regionrådene gis mulighet til å fordele midlene videre til interkommunale næringsfond innenfor sin region, dersom dette vurderes som mest hensiktsmessig for å fremme regionens evne til mer innovasjon og verdiskaping. Dette betyr imidlertid at det uansett er regionrådet som står ansvarlig for bruken av midlene og som har rapporteringsansvar for sin region til Trøndelag fylkeskommune. En slik ordning vil omfatte alle kommunene og fange opp spesielle lokale/regionale forskjeller, samtidig som fylkeskommunen forsterker sitt samarbeid med regionrådene som viktige aktører for utviklingen av Trøndelag. Dette følger også opp de signaler fylkesrådmannen har gitt om å fokusere sterkere på regionrådene sin rolle i det regionale utviklingsarbeidet.

Flatanger kommune har ikke inngått i noe formelt regionalt samarbeid om næringsutvikling, og det ble gjort et unntak i 2018 ved å tildele midler til *kommunalt* næringsfond. Som følge av forslaget nevnt foran vil dette ikke være aktuelt for 2019. Flatanger deltar imidlertid i Namdal regionråd og vil kunne ta del av framtidige midler gjennom regionrådet.

Regionrådsstrukturen på Innherred er i endring. Midt-Trøndelag Regionråd favner nå 12 kommuner fra Snåsa til Tydal. Disse kommunene med unntak av Levanger og Verdal kommuner, er også tilknyttet andre regionråd. Det er uklart om Midt-Trøndelag regionråd er tiltenkt en rolle som forvalter av regionalt næringsfond. Levanger og Verdal kommuner vil ikke være dekket opp av et regionalt samarbeid som er tiltenkt forvaltning av regionale næringsfond uten en slik løsning. Dersom også disse kommunene skal få tildelt midler er det to alternativer som peker seg ut. Det ene er å gjøre et *unntak* og bevilge midler direkte

til et *interkommunalt* næringsfond og det andre er at kommunene inngår et samarbeid med en av de andre regionrådene og at de i fellesskap avtaler hvordan midlene fra fylkeskommunen evt. skal fordeles. Ut fra de vurderingene fylkesrådmannen har fremført tidligere i saken, vil det siste alternativet være å foretrekke.

Trøndelag fylkeskommune har oppnevnt observatører (politisk) til regionrådene i Trøndelag og det er også utpekt administrative kontaktpersoner for det enkelte regionråd. Det ligger derfor til rette for et tett samarbeid og god oppfølging av regionrådenes arbeid. Følgende regionråd vil være aktuelle som forvaltere av regionale næringsfond slik fylkesrådmannen vurderer det pr september 2018:

- Trøndelag Sør
- Orkdalsregionen
- Trondheimsregionen
- Fosen regionråd
- Værnesregionen
- Inn-Trøndelagsregionen
- Namdal regionråd

Det nye Midt-Trøndelag regionråd er dels overlappende geografisk med andre regionråd. Fylkesrådmannen anser at regionrådet ikke vil være aktuell som forvalter av regionalt næringsfond i 2019. Dersom dette endrer seg fram til årsskiftet, kan fylkeskommunen gjøre tilpasninger av fordelingsmodellen.

Fylkesrådmannen har inngått et tett samarbeid med Trøndelag Sør for å prøve ut en ny samarbeidsmodell. Regionen har igangsatt en prosess med å utarbeide et eget utviklingsprogram som bygger på *Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag*. Fylkeskommunens midler til regionalt næringsfond vil være viktig som finansieringskilde i gjennomføringen av programmet.

På bakgrunn av forannevnte vurderinger vil fylkesrådmannen foreslå at følgende prinsipper legges til grunn for fordeling av midler til regionale næringsfond 2019:

1. Hovedutvalg for næring vil fortsatt prioritere å tildele midler til regionale næringsfond.
2. Midlene fordeles til regionrådene i Trøndelag, som får forvaltnings- og rapporteringsansvar. Regionrådene gis mulighet til å fordele midlene videre til interkommunale næringsfond innenfor sin region, dersom dette vurderes som mest hensiktsmessig for å fremme regionens evne til mer innovasjon og verdiskaping. En evt. viderefordeling av midlene endrer ikke på regionrådets rapporteringsansvar for sin region til Trøndelag fylkeskommune.
3. For 2019 fordeles midlene til følgende regionråd:
 - Trøndelag Sør
 - Orkdalsregionen
 - Trondheimsregionen
 - Fosen regionråd
 - Værnesregionen
 - Inn-Trøndelagsregionen
 - Namdal regionråd

Fordelingen er basert på gjeldende regionstruktur og det tas forbehold om en ny vurdering dersom det blir evt. endringer.

4. Fordeling av beløp til det enkelte regionråd vedtas av Hovedutvalg for næring i forbindelse med budsjettbehandlingen for regionale utviklingsmidler 2019
5. Det tas forbehold om evt. reduksjoner i den årlige tildelingen av regionale utviklingsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til fylkeskommunen.

Fylkesrådmannens konklusjon:

Fylkesrådmannen viser til de vurderinger som er gjort i saksframlegget og tilrår at det fattes vedtak i tråd med innstillingen.